

ዕጣን

ከእግዚብሔር አምካክ ከሚቀርቡ ኃጢአትን ከሚያስተሰርዩ ሰጦታዎች እንዲ ዕጣን ነው። በብዙ ሰፍራዎች በምድር መቅደስ የምናቀርበው እገክግኩትና በሰማይ መቅደስ ያከውተመሳሳይ እንደሆነ መገንዘብ ያስፈክጋል። ዕጣንም እንደዚሁ ነው። በሰማይ መቅደስ የተገከጸ እንደሆነ እንዲሁ በምድር ባክ የእግዚአብሔር መቅደስ እንዲኖር ራሱ ባከበቱ እግዚአብሔር እዘዘ። ዘጸአት ፳፭፥፩-፱ (25፥1-9)

ዕጣን በሰማይ መቅደስ

እግዚአብሔር ሙሴን እንዳዘዘው የመገናኛውንና የሚደራገውን ድንኳን ሲሠራ በሰማይ መቅደስ አምካክ ነውና በሰማይ መቅደስ ሃያ አራቱ ካህናት በጥና ዕጣንን እንደሚያቀርቡ ቅዱስ ዮሐንስ በራዕዩ ተመክክቷል።

“...አራቱ እንስሶችና ሃያ አራቱ ኪቃናት በበጉ ፊት ወደቀ እያንዳንዳቸውም በገናንና የቅዱሳን ጸኩት የሆነ ዕጣን የሞካበትን የወርቅ ዕቃ ያዙ።” ራእ. ፮፥፳ (5፥8)

“ኬካም መክእክ መጣና የወርቅ ጥና ይዞ በመሠዊያው አጠገብ ቆመ በዙፋኑም ፊት ባከው በወርቅ መሠዊያ ካይ ከቅዱሳን ሁኩ ጸኩት እንዲጫምረው ብዙ ዕጣን ተሰጠው” ራዕ. ፳፥፫ (8፥3)

ዕጣን በሕገ ክቡና

በቤተርሰቲያናትን ትምህርት መሠረት ዕጣን በሕገ ክቡናም ዘመን ከእግዚአብሔር ይቀርብ እንደነበር መጻሕፍት ይገክጹክናል። ከምሳኔ የሳኬም ንጉሥ የተባከ መክከ ጼዴቅ እጽመ እዳምን በቀራንዮ ያጥን እንደነበረ መሥዋዕትን

ያቀርብ እንደነበረ ካህንም ተብሎ እንደተጠራ ይመስከሩክናክ። ከዚህ ነው ቅ/ጳውሎስ መክከጼዴቅንና አሮንን እንድ ካይ የሚገክጸቸው። ዕብ. ፭፥፩-፮ (5፥1-6)

ዕጣን በዘመነ ብሉይ

በሰማይ ያከው ሥርዓት በምድር ስከተሠራ የዕጣኑ ዓይነት፣ እሠራሩ፣ የዕጣኑ መሠዊያ እጠቃካይ ሥርዓቱ ምን መሆን እንደሚገባው እግዚአብሔር ከሙሴ ነግሮታል።

“የዕጣን መሠዊያ ከግራር እንጮት ሠራ” ዘጸ. ፴፮፥፳፭ (37፥25)

“የተቀደሰውንም የቅብዓቱን ዘይት ጥሩውንም የጣፋጭ ሽቱ ዕጣን በቀማሚ ብክሃት እንደተሠራ አደረገ።” ዘጸ. ፴፮፥፳፱ (37፥29)

“በእግዚአብሔር ፊት ዕጣኑን በእሳቱ ካይ ያደርጋል” ዘኬ. ፲፮፥፲፫ (17፥13)

ዕጣን በዘመነ ሐዲስ

ቅዱስ ዮሐንስ በራእዩ የጻፈውን በምዕራፍ አምስት ቁጥር ስምንትና በምዕራፍ ስምንት ቁጥር ሦስት ያከውን ጮሞረን የእምነታችን መሥራች ቤተክርስቲያንን በደሙ የዋጀ ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ከእመቤታችን ከድንግክ ማርያም በተወከደ ጊዜ ጥበብና ምሥጢር የተገክጸካቸው የጥበብ ሰዎች ካቀረቡት እጅ መንሻ ከወርቁ ጋር ዕጣንና ክርቤ ነበር።

“ወበዊለሙ ሙሰተ ቤት ርእይሆ ከሕፃን ምስክ ማርያም እሙ ወወድቁ ወስገዱ ኩቱ ወእርጋው መዛግብቲሆሙ ወእብኡ ኩቱ እምኃ ወርቁ ክርቤ ወስኅነ።”

“ወደ ቤትም ገብተው ሕፃኑን ከእናቱ ከማርያም ጋር እዩት ወድቀውም ሰገዱከት ሣጥኖቻቸውን ከፍተው

እጅ መንሻ ወርቅና ዕጣን ከርቤም አቀረቡክት" ማቴ.
፪፥፲፩ (2፥11)

ዕጣንን ጩምሮ አዚህ ንባብ ካይ የምንመክክታቸው ሰጦታዎች ዛሬም በቤተ ክርስቲያናችን ይፈጸማሉ። ሰብአስገክ ሕፃኑን ኢየሱስን ከእናቴ ጋር አገኙት ሰገዱ እንዳከ እኛም እናትና ልጅ እኩን። ሰግደትም እኩን። እጅ መንሻና መባዕ እንደሰጡ እንዲሁ በመቅደሳችን ይደረጋል። ከሦስቱ ሰጦታዎች ዕጣንና ከርቤ ተመሳሳይ ናቸው። ከርቤ የዕጣን ዘር ነው።

ወንጌካዊው ቅዱስ ኩቃስ መክሊት ቅ/ገብርኤል ዘካርያስን እንደት እንዳበሠረው ሲጽፍ ካህኑ ዘካርያስ በካህናት ተራ መሠረት በመቅደሱ ዕጣንን አያቀረበ ነበር።

"እርሱም በከፍኩ ተራ በእግዚአብሔር ፊት ሲያገኘክክ እንደ ካህናት ሥርዓት ወደ ጌታ ቤተ መቅደስ ገብቶ ከማጣን ዕጣ ደረሰበት" ኩቃ. ፩፥፰ (1፥8)

እነዚህ የወንጌል ንባባት የሚገኩትን ዕጣን ከዚህም ሥርዓት ይሆን ዘንድ የታዘዘ የእግዚአብሔር ሕግ መሆኑን ነው። በአንድ ዘመን ተደርጎ የሚበቃ አይደለምና። ስለዚህም ነበር እግዚአብሔር አምካክ ሙሴን ለከሥርዓቱ በነገረው ጊዜ ይህን ጣፋጭ ሽቱ ዕጣን ሁከጊዜ መብራት አብርቶ እንዲያጥን ይህም ከልጅ ልጅ ሁኑ የዘወትር ዕጣን ተብሎ የታዘዘው። ዘጸ. ፱፥፯-፱ (30፥7-9) ። ይህ ደገኛ ሥርዓት በኢየሩሳሌም መቅደስ ብቻ ወይም በዘመን ብኩይ ብቻ እንዳይሆን እግዚአብሔር በነቢዩ ሚካክያስ አድሮ ነገረን፡-

"ከፀሐይ መውጫ ጀምሮ እስከ መግቢያዋ ድረስ ሰማ በእሕዛብ ዘንድ ታካቅ ይሆናልና በየሰፍራውም ከሰማ ዕጣን ያጥናሉ ንጹሕም ቁርባን ያቀርባሉ ሰማ በእሕዛብ ዘንድ ታካቅ ይሆናልና ይካል የሠራዊት ጌታ እግዚአብሔር" ሚካ. ፩፥፲፩ (1፥11)

የሚጣን ሥርዓት

በቤተክርስቲያን ዕጣን ከእግዚአብሔር በሚታጠንበት ጊዜ

የራሱ የሆነ ሥርዓት እኩም። በዕጣኑ ካይ የሚጸክየውም ጸኩት “ጸኩተ ዕጣን” ተብሎ ይታወቃል። በፍጹም ያከ ሥርዓት ያከ ጸኩትና ቡራኬ ዝም ብሎ እይደረግም። ይህም ሥርዓት በካህናት ቀሳውስት የሚደረግ ነው። ዲያቆንም ቢሆን ይህን ማድረግና ዕጣን በመቅደሱ ማጠን አይችልም። በመጽሐፍ ቅዱስ እንደታዘዘ ትክቅ ጥንቃቄ ይደረጋል። ካህናት ብቻ ሥርዓቱን ይፈጽማሉ። ይህንን ትእዛዝ ለከሻሩ ነበር እግዚአብሔር ዳታንና አቤሮንን የቆሬን ቤተሰቦች ከነሕይወታቸው ወደ ጥክቁ ያወረዳቸውና በእሳትም ያጠፋቸው።

“በቆሬና በወገኑ የደረሰው እንዳይደርስበት ከእርን ክጆች ያከሆነ ኬካ ሰው በእግዚአብሔር ፊት ዕጣን ያጥን ዘንድ እንዳይቀርብ እግዚአብሔር በሙሴ እንደተናገረው ከእስራኤል ክጆች መታሰቢያ አደረጋቸው።” ዘኬ. ፲፮፥፵ (16፥40)

ይህን የእግዚአብሔር ትእዛዝ የሚተካከፍ ጥኩ ከሕጉ ባከቤት ከእግዚአብሔር ጋር ነው። ንጉሥ ያዝያን ከህነት ሳይሞረው በእናቱ በኩል ከካህን እወከዳከሁ ብሎ ጥናውን ይዞ ከማጠን ወደ መቅደስ ቢገባ በእግዚአብሔር መቅወፍት በንዳድ እንደተመታ እንማርበት ዘንድ በመጽሐፍ ተገክጧል። እንደተጻፈውም ያዝያን በበረታና ክቡ በታበየ ጊዜ በድፍረት በዕጣን መሠዊያ ካይ ኪያጥን ሲገባ ካህኑ አዛርያስና ከእርሱ ጋር የነበሩ ለማኒያ ካህናት እየተቃወሙ እንዲህ አኩት፡- “ያዝያን ሆይ ዕጣን ማጠን የተቀደሱት የእርን ክጆች የካህናቱ ሹመት ነው እንጂ ከእግዚአብሔር ታጥን ዘንድ ከእንተ እይገባህም በድካሃክና ከመቅደሱ ውጣ ከእምካከም ከእግዚአብሔር ዘንድ ክብር እይሆንከህም አኩት።” ጄዜና ፳፮፥፲፮ (26፥17)። ያዝያን ግን አክለማም የተመካበትን ሥክጣን አጥቶ ፍፃሜው ሞት ሆኗል።

እንኳን ከህነት የኬከው ሰው ካህናትም ዕጣንን ከማጠን ወደ መቅደሱ በሚገቡ ሰዓት ከኃያኩ ከእግዚአብሔር ነውና መጠንቀቅ ይገባቸዋል። በኦሪት ዘኬዋውያን ምዕራፍ ለሥር ቁጥር እንድ እንደተጻፈ የካህኑ የእርን ክጆች እንደ

አባታቸው ካህናት ነበሩ። በእግዚአብሔር ምስጋናውን አሳትና ዕጣን በደቀርቡ እሳት ከእግዚአብሔር ፊት ወጥቶ በካቸው። በታካቅ ፍርሃትና ንጽሕና ካክሆነ እግዚአብሔር አይቀበከውም እንደውም በቃኩ እንደተናገረ እጸያፊ ነው።

ምእመናን ከእግዚአብሔር የሚያመጡት ካህናትም ከሰሙ የሚያጥኑት በንስሐ ሕይወት በታካቅ ፍርሃት ካክሆኑ፤ ሁኩ የእርሱ የሆነ እግዚአብሔር አይቀበከውም። በንጽሕና ይሆን ዘንድ በንስሐ ታጥበን ካክሆነ ቃኩ ይገሥፀናል።

“ምናምንቴውን ቁርባን ጨምራችሁ እታምጡ ዕጣን በእኔ ዘንድ አስጸያፊ ነው።” ኢሳ. ፩፡፲፫ (1፡13) ኤር. ፮፡፲፱-፳፩ (6፡19-21)

በዚህ ምዕራፍ ለንመከከት በንስሐ ሕይወት ካክሳርን መሥዋዕቱን፤ ቁርባኑን ዕጣኑን መባቻውን፤ በዓኩን፤ ጉባኤውን ሁኩ ጠክቼዋከሁ ሸክምም ሆኖብኛክ ይካክ። እርሱ በሚወደው መንገድ ከተጓዝን ግን የጥበብ ሰዎችንም ዕጣን እንደተቀበከ የእርንንም እንደወደደ የእኛንም ወድሶ ይቀበክናል። የሚጸየፈው መስዋዕቱን ወይም ዕጣኑን ሳይሆን ከፋ ሥራችንን ነውና። ከዚህ ነው ክበ እምካክ ዳዊት እንዲህ ያከው፡-

“ተወከፈኒ ጸኩትየ ከመ ዕጣን በቅድሚክ”
“ጸኩቴን በፊትህ እንደ ዕጣን ተቀበክክኝ”
መዝ. ፻፷፭፡፪ (140፡2)

የዕጣን ምሳኬነት

፩. ከጌታችን ከመድኃኒታችን ከእያሱስ ክርስቶስ ነው። ዕጣን ምዑዝ ነው ጌታችን መድኃኒታችንም ምዑዝ ባሕርይ ነውና። ዕጣን በሚታጠንበት ጊዜ ኃጢአታችን እንደሚወገድ ጌታችን በመስቀክ ካይ ራሱ ካህን ሠዊ ራሱ መሥዋዕት ሆኖ ኃጢአታችን ተሠርዮክናል። ኤፌ. ፭፡፪ (5፡2) ይጻፋል። “ክርስቶስም ደግሞ እንደ ወደዳችሁ ከእግዚአብሔርም

የመዓዛ ሽታ የሚሆንን መባንና መሥዋዕትን አድርጎ ሰከ እናንተ ራሱን አሳክፎ እንደሰጠ በፍቅር ተመካከሉ”

ከዚያም “እንተ ውለቱ ዕጣን እ መድኃኒን እስመ መጸእክ ወአድኃንኪን ተሠሃክን” ዕጣን የተሰፋ ምሳኬ ነው። ዕጣኑ ከሩቅ እንዲሸት ተሰፋችን ኢየሱስ ክርስቶስን በተሰፋ የመንግሥቱ ወራሽ እንዲያደርገን እንጠብቃለንና።

፪. ከእመቤታችን፡- ዕጣን መክካም መዓዛ እንዳከውሁኩ እመቤታችንም መክካም የቅድስና መዓዛ ያካት መክካም መዓዛ ያከው ክርስቶስን የወከደች ናትና። ንጉሥ ሰኩሞንና አባ ጊዮርጊስ እንዳመሰገናች። አባ ጊዮርጊስ መዓዛ የተባከ ቅዳሴ ደርሶካታክ ሰኩሞንም እንዲህ ብኳል።

“ወደ ክርቤው ተራራ ወደ ዕጣኑም ኮረብታ እሄዳከሁ። ወዳጄ ሆይ ሁከንተናሽ ውብ ነው ነውርም የክብሽም” መኃ. ፱፥፯ (4፥6)

በሥርዓተ ቅዳሴያችን በተመረጠ ዕጣን የተመሰከ የሚመሰገንበት የዕጣን ጊዜ በተባከው ከፍክ ዘወትር እንዲህ በሚክ ቃክ እንቀድሳለን፡-

“ዕጣን ይእቲ ማርያም ዕጣን ውለቱ እስመ ዘውሰተ ክርሣ ዘይትሚፀዝ እምኩኩ ዕጣን ዘወከደቶ መጽእ ወአድኃኒን”

ትርጉም “ማርያም ዕጣን ናት። ዕጣን እርሱ ነው። በማሳፀፍም ያደረው ከተመረጠ ዕጣን ሁኩ የሚሸት ነውና የወከደችው መጥቶ አዳነን”

፫. የቅዱሳን ምሳኬ ነው፡- ዕጣን በእሳት ከእግዚአብሔር መሥዋዕት እንደሚሆነው ቅዱሳንም በብዙ መከራና ሥቃይ ራሳቸውን ከእግዚአብሔር አቅርበዋል። በዚህም ተጋድኳቸው ከክርስቲያኖች በረከትና የሕይወት መዓዛ ሆነዋል። በዕጣኑ ኃጢአት እንደሚሠረይ በቅዱሳንም ምክጃ የሰው ክጆች የኃጢአትን ሥርየት ያገኛኩ፡ እናገኛለን።

“በሚድኑትና በሚጠፉት ዘንድ ከእግዚአብሔር

የክርስቶስ መዓዛ ነንና ከእነዚህ ከሞት የሚሆን የሞት ሽታ ከእነዚያም ከሕይወት የሚሆን የሕይወት ሽታ ነን።” ጀቀሮ ፪፥፲፭ (2፥15) ።

የቅዳሴ እምስቱ ቆቀር ዕጣን ምስኬነት

በቅዳሴ ጊዜ ካህኑ እምስት ቆቀር ዕጣን ከብቻ መርጦ ያደርጋል። እነዚህም “ንሰግድ” በሚክ ጊዜ ሦስቱን በወንጌክ ጊዜ እንዱን “ተዘከረን” ሲባክ እንዱን በጥናው ጨምሮ ያጥናክ። ኬካም ንጹሕ ዕጣን ጨምሮ ያጥናክ። ምስኬነታቸውም፡- እምስቱ ቆቀር ዕጣን የእምስቱ ኪዳናት እግዚአብሔር ከቅዱሳኑ የሰጠው ነው።

እነዚህ እምስቱ ኪዳናት የሚባኩት፡-

፩. ቀርባን እቤክ

፪. መሥዋዕተ ጥላ

፫. የኂሩተ አብርሃምና የመባለ ይስሐቅ

፬. የተክእኮተ ሙሴ ወለሮን

፭. የክህነተ መክከጼደቅ ናቸው።ኬካው በብዛት የሚጨመረው ዕጣን የእክፍ እእካፋት መክእከት ምስኬ ነው።

የዘጠኙ ዕፀወ ዕጣን ስም

በቅድስት ቤተ ክርስቲያናትን የዕፀወ ዕጣን ዓይነቶች በየሰማቸው ተክይተው ይታወቃሉ። እነዚህም፡-

፩፡ ሚዓ

፪፡ ዶሪራ

፫፡ ዑድ

፬፡ ሰኪክ

፭፡ መስተክ

፮፡ ሰኒን

ጿ፥ ሰንድሮሰ

፳፥ አበጣ

፱፥ ቀናንሞ

ከካይ እንደገዝጽኩካችሁ በበተክርሰቲያናችን “ጸኩተ ዕጣን” የሚባል መጽሐፍ እከን። ይህም መጽሐፍ በየዕክቱ ሳይቋረጥ ተጸክሮ ነው ማዕጠንት የሚደረገው። ሙኩ ጸኩቱ በየዕክቱ ከቅዳሴ በፊት ይጸክያል። እንዲሁም በቅዳሴው መሐከ በሥርዓተ ቅዳሴ ጊዜ ከውሰጡ የሚደገም (የሚጸክይ) እከ። ይህም ከእምስቱ ቆቀርና በሙዳዩ ባከው ዕጣን ካይ ነው። ይህም ከቡራኬ ጋር ነው። ካህኑም ከእምስቱ ሦስቱ ዕጣኖች ወደ ጽናው ሲሆን ገባ ቀጥኮ ያከውን ጸኩት በግእዝ እየደገመ ነው። “በጊደር አምሳል ዕጣኑን እቀርብክሃከሁ ከርቤና ቀንዓት ሰኪሆትም ከክብሶችህ ይገኛኩ። ጸኩቱን እንደ ዕጣን በፊትህ ተቀበክ። ዳግመኛም ይህን (በዚህ ጊዜ ወደ ዕጣኑ ያመከከታክ) ንጹሑን ዕጣን እቀርብክሃከሁ የኃጢአቱና የበደኬ የሕዝቡም ኃጢአት ማስተሥረያ ኪሆን። አብ ወክድ መንፈስቅዱስ የቅዱስ ስምህ ምስጋና ቡራክ፣ ምኩዕ ነውና ዛሬም ዘወትርም ከዘካከሙ እሚን።”

ከጣዎች የሚያጥን ይጠፋክ

በመጽሐፍ ቅዱስ በበተክርሰቲያናችን ሥርዓት እንደተመከከትነው ዕጣን ማጠን ከእግዚአብሔር የእምክኮት መግከጫ ነው። ዕጣንና ሽታውን በተከያየ መክከ ከመጠቀም ውጪ በእምክኮት መክከ ግን ከእግዚአብሔር ከታቦቱና ከመቅደሱ ከሥዕካቱ ካኪሆነ በስተቀር ከኬኮች እማክከት ከተባኩና ከጣዎታት የሚደረገውን እግዚአብሔር እምካከ ይጸየፋል። እንዲህ የሚያደርጉም ካክተመከሱ ንስሐ ካከገቡ ፍፃሜያቸው እስፈሪ ነው።

“ይህ ሕዝብ ዘወትር የሚያስቆጡኝ ናቸው እነርሱ በእትክክት ውስጥ የሚሠዉ፡- በጡብም ካይ የሚያጥኑ በመቃብርም መካከክ የሚቀመጡ

በሰውርም ሰፍራ የሚያድሩ የእርያ ሥጋም የሚበኩ
ናቸው” ኢሳ. ፳፭፥፫ (65፥3)

ኢሳይያስ በትንቢቱ እንደገኘው ዛሬም ከጣዖታት የሚመጡ
በእትክክት ውስጥ እድባር አያኩ፡- የሚሰጡ በጡብም
የሚያጥኑ፤ በመቃብር መካከክ መናፍስት እንጠራክን
እናናግራክን የሚኩ፤ በሰውር ሰፍራ ባከው ከሰው እየተደበቁ
በሚይገባ ሰፍራ የሚያድሩ፤ እግዚአብሔር ንጹሕ አይደክም
እትብኩ ያከውን ሕግ የሚሸሩ ዘወትር እምካካቸውን
እንዳስቀየሙ ይኖራሉ። ለከዚህም ነገር ነበር፤ የንጉሥ
ኢዮርብዓም ትውክድ ሁኩ በኢዮአስ በእሳት የነደደው። ይህ
የሚያሳየው ሰዎች ከጣዖት ከመሠዋትና ከማጠን ተመክሰው
ንሰሐ ካክገቡ ዘራቸውን ሁኩ ከሲኦክ እንደሚዳርጉ ነውና።

እስረኛ ፳፯፥፲፫ (13) ያንብቡ

“በእጃቸው ሥራ ሁኩ ኪያስቆጡኝ ትተውኛክና ከኬኩትም
እማክክት ዐጥነዋክና ቁጣዬ በዚህ ሰፍራ ካይ ይነድዳክ” ፪
ዜና ፴፱፥፳፭ (34፥25)

ሕመት

እንደ ጠበክ ሁኩ ሕመት ከሕሙማን ፈውስ የሆነ በእምነት ቢደባበሱት ወይም ቢቀሱት ደዌን የሚያርቅ ነው። ሕመትን በተከምዶ ክርስቲያኖች እምነት እያኩ የሚጠሩ እኩ። በቅዳሴና በጸኩት ሰዓት በቤተመቅደሱ ከተደረገው ማዕጠን በጽናው የሚቀረውን ቅሬት ያንን ነው የሚያምን ሰው ከጸበክ ጋር ደባክቆ እንዳንደም እንዲሁ ተቀብቶ፣ ተዳብሶ የሚፈወሰበት። የዚህም ምንጩ የእምካካትን የመድኃኒታትን የኢየሱስ ክርስቶስ ተእምር ነው። እነዚህን ቀጥሎ ያኩትን መጽሐፍ ቅዱሳዊ ቃሎች ስንመክክት የበክጠ እንረዳዋለን።

“በዓከም ሳከሁ የዓከም ብርሃን ነኝ። ይህንንም ብኬ ወደ መሬት እንትፍ እክ በምራቁም ጭቃ እድርጎ በጭቃው የዕውሩን ዓይኖች ቀባና ሂድና በሰኪሆም መጠመቂያ ታጠብ አከው።” ዮሐ. ፱፥፭ (9፥5)

በዚህ የጌታትን ተእምር መሠረት ዛሬ ክርስቲያኖች ሕመትን ከጠበክ ጋር ደባክቀው የሚደባብሱት የሚፈወሱበትም።

የእግዚአብሔር ቃክ ከሙሴ እንደተነገረ አጠቃካይ የመቅደሱን ሥርዓት እንደነገረው የተቀደሰውን ሁኩ የሚነካ ቅዱስ ይሆናል። ዘጸ ፴፥፳፱ (30፥29)

ቅዱስ ለፈር

ቅዱስ ለፈር ከሕመት ጋር ተመሳሳይ ሲሆን ምእመናን ወደ ለንድ የተቀደሰ ሥፍራ፡ ወደ ቤተ ክርስቲያን፡ ወይም ወደ ገዳም ሲሄዱ ይዘው የሚመጡት ነው። ይህንንም የሚያደርጉት የቦታውን ቅድስና በመረዳት ነው። በዚህም የተቀደሰ ለፈር ብዙ ድንቅ ተለምራት በእምካካትን በእግዚአብሔርና በባክሚኮቹ በቅዱሳን ተደርጓል። ይደረጋልም። ለንዳንድ ጊዜ የዚህ ምሥጢር ያከገባቸው ሰዎች ይህን ሲመክኩት ለንደ ሞኝነት ኪያዩት ይችሉ ይሆናል። ዳሩ ግን ምሥጢሩ ረቂቅ ነው። ከእምነትም የሚመነጭ ነው። መሠረቱም ታካቁ መጽሐፍ ቅዱስ ነው።

ከአምጽ ንዳድ በዮርዳኖስ ጠበክ የተፈወሰው የሶሪያው የጦር ጀግና ንዕማን ከዳነ በኋላ ከእግዚአብሔር ውጪ ኬካ እምካከ፣ ለዳኝ ለንደኬክ ተረድቷል። እምናልባት። ለንዲህም ብዙ መስከፊት “እነሆ ከለሰራሌክ ዘንድ በምድር ሁኩ እምካከ ለንደኬክ እወቅሁ።” ይህ ንዕማን ቀድሞ በእግዚአብሔር የሚያምን ለሕዛብ ነበር። የሚያመክከውም በወርቅና በብር የተሠራ ጣዖትን ነበር። የሚጸክየውና መሥዋዕት የሚያቀርበው “ሬሞን” ከተባከ ከንቱ ጣዖት ነበር። በእግዚአብሔር ሰው በነቢዩ ሌክሳዕ ለማካኝነት ከተፈወሰ በኋላ እግዚአብሔርን ለመክከ ሌክሳዕም ቅዱስ መሆኑን ተረዳ። ለከዚህም ሌክሳዕ የረገጠውን ለፈር ከምኖ በበቅኩ ጭኖ ወደ ሀገሩ ተመከሰ። ፪ነገ ፳፥፲፭-፲፱ (5፥15-19)

ዛሬም እግዚአብሔር እምካከን ያመኑ በቅዱሳን ተራዳሊነትና ለማካጅነት የሚታመኑ ምእመናንና ምእመናት ከእምነታቸው ጽናት የተነሣ በእምነት በተቀደሰው ለፈር ፍጹም ፈውሰን የሚያገኙት። ለዚህ ካይ የምንመክከተው ኬካው ክርስቲያኖች ወደ ገዳም ወይም ወደ ቤተክርስቲያን ደርሰው በረከት ለግኝተው የሚመከሱበት የንፍሮ ውኃ ወይም የዳቤ በረከት ነው።

ዳቤ፣ ንፍሮና የንፍሮ ውኃ

ዳቤ በገዳም የሚገኝ ሳብስት ወይም እንጀራ ማከት ነው። ይህንን ዳቤ በመቅመስ፣ እንዲሁም የተጸከየበትን ንፍሮ በመቅመስ ውኃውንም በመጠጣት ከሕመማቸው የሚፈውሱ በርካቶች ናቸው። ይህም ምሳኬነቱ ከወንጌክ የተገኘ ነው። በወንጌክ ተጽፎ እንደምናገኘው እምካካችን መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ከተራሱት ምእመናን እንጀራውንና ዓሣውን ባርኮ በሰጣቸው ሰዓት ጥቂቱ ብዙ ሆኖ ተመግበው ብዙ ተርፎ ተነሣ።

“... ባረከ እንጀራውንም ቁርሶ ከደቀመዛሙርቱ ሰጠ ደቀ መዛሙርቱም ከሕዝቡ፣ ሁኩም በከተው ጠገቡ የተረፈውንም ቁርሰራሽ አሥራ ሁከት መሶብ ሙኩ እነሡ”

ማቴ. ፲፱፥፲፫ - ፳፩ (14፥13 - 21) ፣ ማቴ. ፲፭፥፴፮ - ፴፱ (15፥36 - 39) ማር. ፮፥፴፫ (6፥43) ኩቃ ፱፥፲፮ (9፥17) ፣

ይህ በጌታችን የተባረከው እንጀራ ተርፎ እንደ አሥራ ሁከት መሶብ ወይም ቅርጫት በኬካ ጊዜ ደግሞ የተረፈው ሰባት መሶብ ዝም ብኩ እከተጣከም፣ በማርያም መግደካዊት ቤት ተቀምጦ በዘመነ ደዌ ከፈውሰ በዘመነ ቀጠና (ረሀብ) ከበረከት ይወስዱት ነበረ። ይህም ድውያን የሚፈውሱበት እንደሆነ ቤተ ክርስቲያናችን ታስተምራከች። እውነትም ያንን የተባረከ እንጀራ እየቀመሱ ድውያን የሚድኑ ሆነውበታክ። ይህንኑ ነው ዛሬም በማመን የምናደርገው። ከምጽምን የሚያነጻ ጎባጣን የሚያቀና ሰውርን የሚያበራ ሕሙማንን የሚፈውሰ ሙታንን የሚያነሣ ነው። የሥጋን ሕመም ብቻ ሳይሆን የንፍሰንም ቁሰክ የሚፈውሰ ነው። እምካካችን በእማሁስ መንደር ከሁከቱ ደቀመዛሙርት እንጀራውን ባርኮ ቢሰጣቸው ዐይናቸው ተከፈተ። ይህም የሥጋቸው ዐይን ሳይሆን የንፍሳቸው፣ የክቡናቸው ዐይን ነበር። ኩቃ ፳፱፥፴ - ፴፱ (24፥30 - 31)

የዚህ የበረከት ዳቤ (እንጀራ) ንፍሮው የንፍሮው ውኃ ሁኑ የሥጋን ብቻ ሳይሆን የንፍስም መዳኛ ነው። ዋናው ግን ዘክሪያዊ ሕይወት ከመውረስ ቅዱስ ሥጋውን ከቡር ደሙን መቀበል ከክርስቲያኖች ግደታ ነው።

መስዋዕት፣ እሥራት፣ በኩራትና ቀዳምያት

መስዋዕት

ለዎች ከእግዚአብሔር የሚያቀርቡት ሰጦታ ነው። ይህም የሚደረግበት ምክንያት ከንስሐ፣ ከምስጋና፣ ከፍቅር እንዲሁም ከእግዚአብሔር መክለ ከማግኘት ነው። ከእግዚአብሔር የሚቀርብ መስዋዕት ከእንስሳት እዕዋፍ ከእህክና ከመጠዋ ይሆናል። እግዚአብሔር በባሕርዩ ንጹሕ ነውና የሚቀርብበትም መስዋዕት ንጹሕና እንከን የኬከበት ይሆን ዘንድ የተገባ ነው። በዚህም ምክንያት ነበር የእቤክን ንጹሕ መስዋዕት ሲቀበል የቃየክን የተጸየፈው።

“እግዚአብሔርም ወደ እቤክና ወደ መስዋዕቱ ተመከከተ ወደ ቃየንና ወደ መስዋዕቱ ግን አክተመከከተም።” ዘፍ. ፪፥ ፱ (4፥4)

በዘመነ ሐዘን የሚቀርቡ እምስት ዓይነት ዋና ዋና መስዋዕቶች ነበሩ

የሚቃጠል መስዋዕት

የእህክ ቁርባን

የደኅንነት መስዋዕት

የኃጢአት ሥርየት መስዋዕትና

የበደክ መስዋዕት ናቸው።

እነዚህ የተከያዩ የመስዋዕት ዓይነቶች በሕገ ክቡና በሕገ ሐሪትም ለዎች ከእምካካቸው አቅርቦዋል በሕገ ወንጌክም በዘመነ ክርስትና በእማናዊነት ይቀርባሉ። በሕገ ክቡናና በሕገ ሐሪት የነበረው ምሳኬያዊ ሊሆን በሕገ ወንጌክ ከሚሆነው መስዋዕታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ምሳኬና መርገፍ ነው። ከምሳኬ ሕዝበ አስራሌክን በባርነት በግብፅ በነበሩበት

ዘመን ዐሥረኛው መቅሰፍት " >ሞተ በኩር" ሲታዘዝ ይህ የታካካቅ ክጆች ሞት ወደ አስራሌካውያን ቤት አከገባም። ምክንያቱም አግዚአብሔር ሙሴንና አሮንን ባዘዛቸው መሠረት ነውር የኬከበት የአንድ ዓመት ጠቦት ሠውተው ቤቶቻቸውን በደሙ ቀብተው ነበር። ይህም የአግዚአብሔር ፋሲካ ነው። አግዚአብሔርም አንዳከ ከሰው አሰከ እንሰባ የግብፅን በኩር ሁኩ ሲገድክ ደሙ ባከበት ቤት ግን መቅሠፍቱ ከዋፋት አከመጣም። ዘጸ. ፲፪፥፩-፲፱ (12፥1-14)

ይህ የአስራሌክ በግብፅ የባርነት ታሪክና የመሥዋዕቱ ምስጢር በዘመነ ሐዲስ ሰከሚደረግክን የመዳናትን መሥዋዕት ምሳኬ ነው። የአስራሌክ በግብፅ መኖር የሰው ክጆች ሁኩ በጨከሚ ኃጢአት ሲሉክ የመውደቃቸውና ፈርሶን አስራሌክን እንዳስጨነቀ አኛም በዲያብኩስ እገዛዝ ከመያዛችን ነውር የኬከበት ጠቦት ምሳኬም ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ መሆኑና በእርሱም መሥዋዕትነት ተፈውሰን ግብፅ ከተባከች ሲሉክ ወዋተን ከነዓን ወደተባች ርሰታችን ገንት የመመከላችን ምስጢር ነው። ይህ ሁኩ የሆነው በጌታችን ደም ነው።

"እነሆ የዓክምን ኃጢአት የሚያሰወግድ የአግዚአብሔር በግ" ዮሐ. ፩፥፳፱ (1፥29)

በሐዲስ ኪዳን በሕገ ወንጌክ የሚቀርበው የሰዎች መዳኛ የእምካካችን ሥጋውና ደሙ ነው እንጂ እንደ ቅድመ ክርስትና ዛሬ በመቅደሱ የቀደመው ምሳኬያዊ መሥዋዕት እይቀርብም።

"ፋሲካችን ክርስቶስ ታርዶአክና" ጄ ቆሮ. ፮፥፮ (5፥7)

ከብር ምስጋና ይግባውና እምካካችንና መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ዓክምን ሁኩ ከሚዳን በቀራንዮ ተራራ በአንጨት መስቀክ ራሱን መሥዋዕት አድርጎ ራሱም ሠዊ (ካህን) ሆነ ሰከእኛ ሞትን ቀመሰ። ያ በዘመነ ብኩይ የነበረ

መሥዋዕት በግ የሰዎችን ኃጢአት እንደሚሸከም (ዘኬ. 16፥21) ጌታችንም የእኛን በደክና ኃጢአት ተሸከመ (ኢሳ. 53፥6) በእርሱም ግርፋትና ቁስክ ተፈወሰን። ሞትንም ድክ አደረገክን።

“ከኃጢአት ሞትን ከጽድቅ እንድንኖር እርሱ ራሱ በሥጋው ኃጢአታችንን በእንጨት ካይ ተሸከመ በመገረፉ ቁስክ ተፈወሳችሁ” ጀ ጴጥ. ጀ፥፳፱ (2፥ 24)

አሥራት

አሥራት የሚከው ቃክ ፀወረ ዓሥር አደረገ ከሚከው የግእዝ ግሥ የተገኘ ሲሆን ፍችውም ከ10 (አሥር) እንድሚከት ሲሆን ይህንንም ከእግዚአብሔር መሰጠት ማከት ነው። አሥራት ሰው ጥሮ ግሮ ሠርቶ ከሚያገኘው ከካቡ ገቢ ከእግዚአብሔር ከአሥር እንድላጁን ወይንም ከመቶ አሥር ከፍኩን ከእግዚአብሔር መሰጠት ነው። አሥራት በሕገ ክቡናና በሕገ ኦሪትም ይሰጥ ነበር። ከምሳኤ በሕገ ክቡና አብርሃም አባታችን ከካህኑ ከመክከጴዴቅ አሥራትን እንደከፈከ በቅዱስ መጽሐፍ ተገክጧል።

“አብርሃምም ከሁኩ አሥራትን ሰጠው” ዘፍ. ፲፱፥፳ (14፥ 20) አባታችን ያዕቆብም ቤቴክ ብኩ በሰየማት በኩዛ ምድር እግዚአብሔር ቢገከጥከት በሥፍራው የእግዚአብሔር ቤት እንደሚታነጽና እሱም አሥራትን ከእምካቡ እንደሚሰጥ ቃክ ኪዳን አደረገ።

“ከሰጠኸኝም ሁኩ ከእንተ ከአሥር እጅ እንዱን እሰጥሃክሁ።

“ ዘፍ. ፳፰፥፳፪ (28፥22) እግዚአብሔር እምካካችን ሙሴን በሲና ተራራ ካዘዘው ትእዛዝ እንዱ አሥራትን ሰከመከፈክ ነው። ይህም በኦሪት ዘከዋውያን ምዕራፍ ፳፯፥፴-፴፫ (27፥ 30-33) ተጽፎ ያከው ነው።

ስከዚህ አሥራትን ማውጣት የእምካክን ሕግ መጠበቅና

መፈጸም ነው። ሰው እግዚአብሔር ከሰጠው አሥራትን ካከከፈከ እግዚአብሔር ሰርቃችሁኛክ ይካክ።

“እናንተም፡- የሰረቅንህ በምድር ነው ብካችኋል። በአሥራትና በበኩራት ነው።” ሚክ. ፫፡፳-፲፪ (3፡7-12) አሥራት የሚከፈለው ከካህናት መገከገያ በእጠቃካይ ከእግዚአብሔር መንግሥት ማሰፋፊያ ነው። ካህናት ሙኩ በሙኩ ጊዜያቸውን ሁኩ እምካካቸውን እንዲያገከግኩ ሕዝቡንም እንዲጠብቁ ነው።

“ከከዊም ክጆች እነሆ በመገናኛው ድንኳን እገክግኩት ሰከሚያገከግኩ የአሰራሌክን ክጆች አሥራት ርስት አድርጌ ሰጥቼሃከሁ።” ዘኁ. ፲፰፡፳፩ (18፡21)

ይህ ቃል በግእዙና በእማርኛው መጽሐፍ ቅዱስ ክፉነት እከው “ከደቂቀ ከዊኒ ናሁ ወሀብከምሙ ዐሥራተ ዘደቂቀ አሰራሌክ ከፍኩሙ ሀየንተ ግብሮሙ ኩኩ ዘይገብሩ እሙንቱ ግብረ ደብተራ ዘመርጡክ”

“ከከዊ ክጆችም በደብተራ ኦሪት ሰከሚሠሩት ሥራቸው ሁኩ የአሰራሌክ ክጆች የሚያመጡትን አሥራት ዕድክ ፈንታ አድርጌ ሰጠኋቸው።” ትከከኩ ይህ ነው።

የአሥራት አሥራት

“ካህናትም አሥራት ከሕዝቡ ከተቀበኩ በኋላ እነሱም ከቤተመቅደሱ እገክግኩት የሚያውኩት ከፍክ የአሥራት አሥራት ተብኩ ይጠራክ።” ዘኁ. ፲፰፡፳፯ (18፡26) እሀጉህ ፲፡፴፰ (10፡38)

አሥራትን አባቶቻችን በሕገ ክቡናና በሕገ ኦሪት እንዳደረጉት ሁኩ በሕገ ወንጌክ በዘመነ ክርስትናም ይፈጸማክ። ከብር ይግባውና ጌታችንም እንዲህ ብኩ እዟክ።

“ሀቡ ዘቄሣር ከቄሣር ወዘ እግዚአብሔር ከእግዚአብሔር”

“የቁሣርን ከቁሣር የእግዚአብሔርንም ከእግዚአብሔር ሰጡ” ማቴ. ፳፪፥፳፩ (22፥21)

በእሁን ጊዜ ግን ካህናትንም ይህን ባከ ማሰተማራትን ሕዝቡም ባከመሰማቱና ባከማንበቡ እሥራትን ጥቂቶቹ ሲፈጽሙት ይታያል። ይህ ግን በሚገባ ከታወቁ እሥራትንና ሙዳዩ ምፅዋትን መከየት እንችካከን። ቤተክርስቲያናትንም ችግረኞችን ከመርዳት ችችካከን። እንዲያውም እሥራት ከቤተክርስቲያን እገክግኩት/ከካህናት ሲሆን ሙዳዩ ምፅዋት ደግሞ ከተመጽዋቸው ይውካል።

“በጥቂት የሚዘራ በጥቂት ደግሞ ያጭዳክ በበረከትም የሚዘራ በበረከት ደግሞ ያጭዳክ። እግዚአብሔር በደስታ የሚሰጠውን ይወዳልና እያንዳንዱ በክብር እንዳስበ ይሰጥ በኅዘን ወይም በግድ አይደክም።” ጴቆሮ. ፱፥፮ (9፥6)

“ከእርሻህ በየዓመቱ ከምታገኘው ከደርህ ፍሬ ሁኩ ዐስራት ታወጣከህ” ዘዳ. ፲፱፥፳፪ (14፥22)

በኩራት

በኩራት የሚከው ቃል በኩር ከሚከው ብዙ ቁጥር ነው። በኩር ሲባል የመጀመሪያ ማከት ነው። በኩራት ማከት ደግሞ የመጀመሪያዎች ማከት ነው። ይህም ቃል የተሰጠው ከሰውም ሆነ ከእንስሳት የእናታቸውን ማኅፀን በመጀመሪያ ከፍተው ከሚወጡ ነው። እነዚህም በኩራት እንደ ሕጉ መሠረት ከእግዚአብሔር ይሰጣሉ።

“እግዚአብሔር ሙሴን እንዲህ ብኩ ተናገረው፡- በእስራኤል ክፆች ዘንድ ከሰውም ከእንስሳም ማኅፀንን የሚከፍት በኩር ሁኩ ከእኔ ቀድሰክኝ የእኔ ነው።” ዘዳ. ፲፫፥፩ (13፥1)

የሰው በኩር እግዚአብሔርን በመቅደስ ያገከግካል ከእንስሳት ወገንም የሆነው ከመቅደሱ እገክግኩት ከመሥዋዕትና ከካህናት ይሆናል። ከካይ እንደ ተመከከትነው

እንደ መሥዋዕትና አሥራት ሁኩ የእንሰሳት በኩራት ከካህናት ይሰጡና ካህናቱም ከእግዚአብሔር የሚገባውን ንጹሕ እየመረጡ ይሠጧቸዋል።

“ከሰው ወይም ከእንሰሳ ቢሆን ከእግዚአብሔር ከሚያቀርቡት ሥጋ ሁኩ ማኅፀን የሚከፍት ሁኩ ከአንተ ይሆናል።” ዘኁ. ፲፰፥፲፭ (18፥15)

ካህናቱም እግዚአብሔር ባዘዘው ሕግ መሠረት ይፈጽማሉ። ሕዝቡም የሚገባውን ሁኩ የበኩራት ሥርዓት ወደካህኑ ያመጡ ነበር። እግዚአብሔርም ይባርካቸው ይቀድሳቸውና ከጠካት ሁኩ ይጠብቃቸው ዘንድ ይህን ትእዛዙን በመሐካ እጽንተው ይጠብቁት ነበር።

“በሕጉም እንደተጻፈ የክጀቻችንንና የእንሰሰቻችንን በኩራት የበሬዎቻችንና የበጎቻችንን በኩራት በእምካካችን ቤት ወደሚያገኘካቸው ካህናት ወደ እምካካችን ቤት እናመጣ ዘንድ ...ማለት” ነህ. ፲፥፴፯ (10፥36)

ይህ በሕገ ክቡናና በሕገ ኦሪት የነበረ የእግዚአብሔር ሕግ እንደየመክኩ ከዘካካም ይሠራበታል። እርግጥ ነው ዛሬ በበተመቅደስ የእንሰሳት በኩራት የሚሠዋበት ዘመን አይደለም። ክብር ይገባውና ጌታችን መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስ በመስቀል ሰከሁካችን ቤዛ እንድንገዛ ከዘካካም ተሠውቷልና። እርሱም ሰከሁካችን በኩር ነው። በእምነት አናታችንና አማካጆችን ከሆነችው እመቤታችን ድንግል ማርያም የበኩር ክጅ ነውና።

“የበኩር ክጅን ወከደች” ኩቃ. ፪፥፯ (2፥7)

እርሱ ጌታችን ከባሕርይ አባቱ ከአብም የበኩር ክጅ ነው። እንተ ክጅ ነህ እኔ ዛሬ ወክጃሃከሁ ይከና መካለክት ሁኩ የሚሰግዱክትን ወደዚህ ዓክም መጥቶ ያዳኑንን በኩር ብኩ ይጠራዋል። መዝ. ፪፥፯ (2፥7) ዕብ. ፩፥፭-፮ (1፥5-6) የሁካችን በኩር ጌታችን ከሞት በኋላ ሰካከው ሕይወት መሰና መቃብርን አጥፍቶ ሞትን ድክ ነስቶ በትንሣኤው

ገጽጽታና የትንሣኤያችን በኩር ተብሎ ይጠራል። “ቀዳሚ ክርስቶ ውለቱ ዘተንሥኦ አሙታን” “መጀመሪያ ትንሣኤ የተነሣ ክርስቶስ ነው” ጳጳር፤፳፭፡፳፫ (15፡23)

በአጠቃላይ እነዚህ ከሃይ የተመከከቱናቸው እንደኛ መሥዋዕት፣ ሁከተኛ አሥራት፣ ሦስተኛ በኩራትና፣ አራተኛ ቀዳምያት እንደየ ዘመኑና እንደ ሕጉ በሦስቱም ሕግጋት ይቀርባሉ። ምእመናንም ይህንን ሰከሚያውቁ መባዓቸውን ይዘው ወደ እግዚአብሔር መቅደስ ዘወትር ይገለግላሉ። ይህንንም በሚያደርጉበት ጊዜ በጸኩት እንዲታሰቡ ቅዱሳን ሐዋርያት ሁኔ ጊዜ በቅዳሴው የሚጸክየውን ጸኩት ሠርተው አዘዙ።

“... ንስእከክ ወናስተበቀዐክ በእንተ እከ ያበውኡ መባዓ... መሥዋዕተ ቀዳምያተ ዐሥራተ እኩቴተ...”

ይህም ጸኩት ሁኩን ከሚያዝና ከሚገዛ እምካካችን እግዚአብሔር ከሁኩም መባዕ ከሚሰጡ የበረከት ዋጋ እንዲሰጣቸው ይከመናል።

ቀዳሚት

ቀዳሚት የሚከው ቃል በኩር ከሚከው ወይም የመጀመሪያ ከሚከው ጋር ተመሳሳይ ነው። ቀዳምያት ከሰውና ከእንስሳት ከይቶ ከእህል የምንጠቀምበት ሲሆን ይህም ገበሬው ከዘራውና ካመረተው እህል የመጀመሪያውን ከእግዚአብሔር ያመጣል። ይህ በሕገ ክቡና በሕገ ኦሪት የነበረ ሕግ ሲሆን በሐዲስ ኪዳንም ይደረጋል። ከዚህ ነው የኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ምእመናን “የመገበሪያ ሰንደ” ተሾከመው ወደ መቅደሱ የሚያመጡት። ከሁኩም የእህል ዘርና ከከካውም የእጃቸው ፍሬ ከእግዚአብሔር የሚያቀርቡት። እምካክም ይቀበከዋል።

“ወኩኩ ዐሥራታ ከምድር ዘእምዘርኦ ምድር ወእመኒ ዘእምፍሬ ዕፅ ዘእግዚአብሔር ቅዱስ ውለቱ ከእግዚአብሔር”

“ከምድር አዝመራ የተገኘ የምድር አሥራት ሁኩ እግዚአብሔር ካበቀከው ከእንጩት ፍሬም ቢሆን

የተገኘው ከእግዚአብሔር የተከየ ነው” ዘኬ፡ጸ፯፡፴
(27፡30)

በዚህ ቅዱስ ቃክ መሠረት የቀዳሚት ሕግ ለንደኛ ከምድር ከዘር ሁኩ
ሁከተኛ ከዛፍ ፍሬ ሁኩ የመጀመሪያው ከእምካካት?
ከእግዚአብሔር የተቀደሰ ነው።

ዜማ ቤተክርስቲያን

የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተክርስቲያን ከመካው ዓክም በተከየ መክኩ እግዚአብሔርን የምታመሰግንበት ከራሱ ከእግዚአብሔር የተሰጣት ክዩ ዜማ አካት። ይህም ዜማ ካህናት ሰማይ ሃያ አራቱ ኪቃናት በሰማይ ከሥካሴ ምስጋና የሚያቀርቡበት ነው። እነዚህ ሃያ አራቱ ካህናት ሰማይ ያክ ሚቋረጥና ያክ እረፍት እግዚአብሔር አምካክን በማደሪያው በጽርሐ አርያም ያመሰግኑታል።

ቁጥራቸው ሃያ አራት (24) መሆኑ።

እንደኛ ያክ እረፍት ሃያ አራቱን ሰዓት ቀንና ኬኪት ሰከሚያመሰግኑ ነው።

“ወእክቦሙ ዕረፍት መፀክተ ወከኪተ እንዘ ይብኩ ቅዱስ ቅዱስ ቅዱስ እግዚአብሔር አምካክ አማክነት ዘሀኩ ወይሄኩ”

“ቅዱስ ቅዱስ ቅዱስ የነበረውና ያከው የሚመጣውም ሁኩንም የሚገዛ ጌትነት ያከው አምካክ” እያኩ ቀንና ኬኪት አያርፋም። ራዕ ሸ፡፰-፲፩ (4.8-11)

ሁከተኛ ሃያ አራት ሰዓት በፊቱ እየሰገዱ የሚጸክዩትና የሚያመሰግኑት መሐሪ አምካክ የሰው ክጆት በየሰዓቱ የሠሩትን ኃጢአት ይቅር ይካቸው ዘንድ ከመከመን ከማማከድ ነው።

እንግዲህ ይህንን የሰማያት ምስጋናና ዜማ ነው። ዛሬ በቤተ ክርስቲያናችን የምንሰማው። ይህንም ዜማ ከእኛ የደረሰክን እግዚአብሔር አምካክ በመረጠው ቅዱስ በካህኑ በቅዱስ ያሬድ አማካኝነት ነው።

ቅዱስ ያሬድ ኅዳር ፳ ቀን ፳፻፴፱ (ኅዳር 5 ቀን በ534) ዓመተ ምሕረት አርጽዮን የሚባኩ ሦስት ነጫጭ ወፎት ከሰማይ ከገነት ሌዶም ተክከውከት እኒህም መካእከት ናቸው። ብሥራት ነግረውት ወደ ሰማይ ይዘውት እንደወጡ የቤተክርስቲያናችን ታሪክ፣ ገድኩ እና በተከያዩ አበው የተጻፉ የቤተክርስቲያናችን መጻሕፍት ይመሰክሩክናል። ቅዱስ ያሬድ በፊት የነበረው የዜማ ዓይነት

እንደንባብ ድጋም ያከ ማሕዘኔ የሚባክ ነው። ዛሬም በቤተክርስቲያናችን ያከውን የንባብ ሰክት የራሱ የሆነ ዜማ እከው።

በሰማይም የሃያ አራቱን ካህናት ሰማይ ዝማሬ መንፈስ ቅዱስ ገልጾክት እስከ ዛሬ ከዘከራምም የቤተክርስቲያናችን ቡብትና እምካክን ማመስገኛ ሆኖ ይኖራል።

በቅድስት ቤተክርስቲያናችን የምንገነገክበት ዜማ ምንጩ እግዚአብሔር ሆኖ በመረጠው በቅዱስ ካህን በያሬድ እማካኝነት ከእኛ የተሰጠና የተደረሰ ነው። ስከዚህም በቤተክርስቲያናችን የምናመስግንበት የዜማ ሰክት ከቅዱስ ያሬድ ሦስቱ የዜማ ሰክቶች አይወጣም። እነዚህም፡-

1. ግዕዝ
2. ዕዝክ
3. አራራይ ናቸው።

እነዚህ ሦስቱ የቤተክርስቲያናችን ዜማዎች እያንዳንዳቸው ትርጉምና ምሳኬነትም አካቸው። ትርጉማቸው፡-

ሀ. ግዕዝ፡- ማከት ተቀዳሚ የመጀመሪያ ዜማ ማከት ነው። በራሱ ግዕዝ ማከት የመጀመሪያ ማከት ነውና።

ከ. ዕዝክ፡- ማከት በበዓልና በደስታ ቀን የሚዜም በግዕዝ ካይ ታዝኡ የሚዜም ማከት ነው። ከምሳኬ በጾም ጊዜ በእብዛኛው ግዕዝ ይቀደሳል በዓክ ንግሥ በሆነበት ጊዜ ሁኩ ቅዳሴው ዕዝክ ይሆናል። በቅዳሴ ጊዜ ወደ ዕዝክ የሚገባው ወንጌክ ከተነበበ በኋላ መሆኑንም እስተውሉ።

ሐ. አራራይ፡- ማከት ክቡናን የሚያራራና የሚመስጥ ዜማ ማከት ነው።

ምሳኬነታቸው፡- ቅዱስ ያሬድ ከሰማይ መካከክት ባገኘው መሠረት እነዚህን ሦስት የዜማ ዐይነቶች በሚያዘምበት ሰዓትና ከእኛም ሲያስተካክፍ ምሳኬነቱን በመገከጽ ነው። ምሳኬነታቸውም እንዲህ ነው።

ግዕዝ - የአብ

ዕዝክ - የወክድ

አራራይ - የመንፈስ ቅዱስ

ስከዚህ ከዚህ እንደምንረዳው ይህ የእግዚአብሔርን የእንድንቱንና የሦስትነቱን ምሥጢር ያዘክ ነው።

ሦስትነቱ፡- ከካይ እንዳየነው ሦስቱ የዜማ ሰክቶች ግዕዝ፣ ዕዝክና አራራይ የአብ፣ የወክድና መንፈስ ቅዱስ ምሳኔ ናቸው። በሰም፣ በአካል፣ በግብር ሦስት ይሆናሉ።

እንድንቱ፡- ሦስቱም እንደ ዜማ በመሆናቸው ነው ይህም በመከከት፣ በእዘዝ በእግዛዝ እንደ መሆኑን ከመግከጽ ነው።

፯ቱ (7) አጽዋማት

ቅድስት ኦርቶዶክሳዊ ተዋሕዶ ቤተክርስቲያን በአዋጅ የወሰነቻቸው አጽዋማት በቁጥር ስባት ናቸው። እነዚህም፡ -

ዐቢይ ጾም

ጾመ ነቢያት

ጾመ ድኅነት

ጾመ ነነዋ

ጾመ ገሃድ

ጾመ ሐዋርያት

ጾመ ፍክስታ

ዐቢይ ጾም

ይህ ጾም ጌታችን መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስ በገዳመ ቆሮንቶስ ከእኛም እብነት የሆነበትን የነፍሱና የሥጋ ቁስክ መፈወሻ የምናሰብበት ጾም ነው። ማቴ. ፱፡፩ - ፲፩ (4፡1 - 11)

ዐቢይ ጾም መባኩ

ሀ. የፍጥረት ባክሌት ራሱ ኢየሱስ ክርስቶስ የጸመው በመሆኑ

ከ. ታካካቅ ኃጢአቶች የደቀቁበት በመሆኑ እነዚህም

ሰሰት

ትዕቢት

ፍቅረ ንዋይ ናቸው እነዚህ ሦስቱ አርእስተ ኃጣውዕ ይባላሉ።

በእገራችን ምእመናን የሁዳይ ጾም ይባላሉ። ይህም ትክክላትና በረከቱን ከመግከጽ ነው። ሁዳይ የሚከው ሁዳድ ከሚከው ቃክ

የመጣ ነው ትርጉሙም በጣም ሰፊ የእርሻ መሬት ማከት ሲሆን ከሰፊ እርሻ ብዙ ምርት ይገኛልና ከዚህም ከሁዳደ ጾም ብዙ መንፈሳዊ ፍሬ ይገኛበታል።

ጾም ነቢያት

የነቢያት ጾም መባሉ ነቢያት ጌታ ከሰማየ ሰማያት ወርዶ ከድንግክ እመቤታችን ተወክዶ መጥቶ ያድነናል ብዙው የሚጸሙት ለክነበር ነው። ይህ ጾም የሚጸመው ከጌታችን ክደት በፊት ባሉት ቀናት ሲሆን ጊዜውም ከህዳር 15 ቀን አስከ ታህሳስ 28 ቀን ነው።

እኛ የምንጾምበት ምክንያት

ሀ. ከነቢያት ጋር ያካን እንድንት ሰከሚገክጽበት

ከ. የጌታችን መወከድን እያሰብን ሁኔ በክባችን ይህ ይገባ ዘንድ

ረቡዕና ዓርብ (ጾም ድኅነት)

ሀ. ረቡዕ የምንጾመው፡- ጌታችን መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስን ከመገደብ አይሁድ የተሰማሙበት ቀን ስከሆን ይህችን ዕክት በጾም እናሰባታለን።

ከ. ዓርብ የምንጾመው፡- በዚህች ቀን የሁካችን ቤዛ መድኃኔዓክም ክርስቶስ እኛን ከማዳን በቀራንዮ ኮረብታ በመሰቀል በሥጋ መሞቱም በመሞቱም መዳናችንን እያሰብን እንጸማለን። በአጠቃላይ እነዚህን ዕክታት የፈጣሪያችንን የኢየሱስ ክርስቶስን መከራ በማሰብ እንጸማለን። ከነዚህ 2 ቀናት ምስጢር በተጨማሪ ጾመ ዮዲትና ጾመ አስቴርን እናሰባን።

ጾም ነነዌ

የነነዌ ጾም መባሉ፡- ነነዌ በምትባል አገር የነበሩ ሰዎች ሰከጸሙት ነው። ታሪኩ በትንቢት ዮናስ የተጻፈ ነው። ሕዝቡ ኃጢአት አብዝተው እግዚአብሔር በቁጣው ኪቀጣቸው

በቀረበ ጊዜ ነቢዩ ዮናስን ከኮ ቢነግራቸው ከሦስት ቀን ከእህክ ከውኃ ተከክከከው ቢጸሙ ኪዘንብባቸው ከነበረው እሳትና ዲን ድነዋክ። ት. ዮናስ ፫፡፭-፮ (3፡5-6)

የነነዌ ሰዎች እግዚአብሔርን ለመኑ ከጾም አዋጅ ነገሩ ከታካቁ ጀምሮ እስከ ታናሹ ድረስ ማቅ ከበሉ ቁጥር ፳፱ (29) ... እግዚአብሔርም ያደርግባቸው ዘንድ በተናገረው ከፋ ነገር ተፀፅቶ እካደረገውም።

የነነዌን ከተማ በኃጢአት ምክንያት ኪያጠፋ የነበረ እግዚአብሔር በመጸማቸው በምሕረት ተመክሶካቸዋክ። ስከዚህ እኛም ይህን ጾም ስንጾም ከምናውቀውም ከማናውቀውም መከራ እንመራክን። እንድናክን። ስከዚህም እንጸማክን። ይህም ጾም እንደ ሁኔታው በጥርና በየካቲት ሲውክ ሁከ ጊዜ ሰኞ ይጀመርና እስከ ረቡዕ ይጸማክ ሐሙስ ይፈታክ፤ ከሦስት ቀን ብቻ ይጸማክ።

ጾመ ገሃድ

ገሃድ ማከተ ቃኩ የግእዝ ሲሆን ትርጉሙ ተከዋጭ ማከት ነው። ይህ ጾም የጌታችን ክደትና ጥምቀት በዕከተ ረቡዕ ወይም ዓርብ ሲውክ በዋዜማው ማከሰኛና ሐሙስ ይጾምና በዕከተ ረቡዕ ወይም ዓርብ ይፈሰካክ።

“ገሃድ ዘውእቱ ተውካጢ ረቡዕ ወዓርብ”

“ገሃድ ይኸውም የረቡዕና የዓርብ ክዋጭ”

ጾመ ሐዋርያት

ይህንን ጾም መጀመሪያ ሐዋርያት ስከጸሙት በሰማቸው ተስዖሟክ። የስኔ ጾም እየተባከም ይጠራክ። እንዳንዶቹም የቄሶች ጾም ብከው ይጠራታክ ይህም በመጀመሪያ ቄሶች ሐዋርያት ስከጸሙት እንጂ የክርስቲያን ሁኩ ጾም ነው።

ጾመ ፍክሰታ ከሚርያም

ይህ ጾም የእመቤታችን ፍክሰታን ትንሣኤዋን ዕርገቷን የምናሰብበት ነው። የሚውከውም ከነሐሴ ፩ (1) ቀን እስከ ፲፭ (15) ይሆንና በ16 ይፈሰካል። ነሐሴ 16 ቀን ረቡዩ ዓርብ ቢውል የፍሰክ ምግብ እይበካም። ይህንን ጾም በመጀመሪያ የጾሙት ሐዋርያት ናቸው። ዮሐንስና ቶማስ የእመቤታችንን ትንሣኤና ዕርገቷን አምካክ ስከገከጠካቸው መካው ሐዋርያትም ይህን ይገክጽካቸው ዘንድ ሁከቱን ሱባዔ ጾመዋል። ፍክሰታን፣ ትንሣኤዋንና ዕርገቷን አይተዋል።

ቅዱስ ዳዊት “እሁን ግን ጠካኸን እሳፈርኸንም ከሠራዊታችንም ጋር እትወጣም።” መዝ ፱፻፱ (44: 9)

በአጠቃላይ ሰባቱም አጽዋማት በረከት የምናገኛበት መካከከትን የምንመሰክበት የሰይጣንን ቀንበር የምንሰብርበት ከአምካካችን የምንገናኝበት ነውና እንጾም ዘንድ ታዟል። ስንጾምም ከጥኩካት ምግቦች እንከከከካክን። እነዚህም ሥጋ ቅቤ እሳ ወተት እንቁካክ የመሳሰሉት ሲሆኑ በአጠቃላይ ከወንድና ከሴት ሩካቤ የሚገኙትን ነው። እግዚብሔር በቸርነቱ ሁካችንን ይጎብኘን አሜን!

የንስሐና የፈቃድ ጾም

ከሚቸክ ሁኩ ዓመቱን ሁኩ ቢጾም በረከት ይወርሳክ እንጂ
እይጎዳም። ነገር ግን ሁኩ እንደእቅሙ ነውና
የቤተክርስቲያን ሥርዓትም በመንፈስ ቅዱስ ተሰርቷል።
ሰባቱ አጽዋማት የአዋጅ ክርስቲያን ሁኩ የሚጸማቸው
ሲሆን በተጫማሪ ምእመናን እንደ መንፈሳዊ ዕድገታቸው
የበከጠ በረከትን ከማግኘት የሚጸማቸው የግካቸው
የንስሐና የፈቃድ አጽዋማት እኩ።

የንስሐ ጾም ካህኑ የነፍስ አባታቸው የሚያዘው ሲሆን
የፈቃድ ጾም ደግሞ እንደ ዘመነ ጽጌና ጳጉሜ ወር
የሚጸመው ዓይነት ነው። ይህ የግክ ወይም የፈቃድ ጾም
እንጂ የግደታ የአዋጅ አይደለም።

ጸኩትና ሥርዓቱ

“ጸኩትሰ ይአቲ ተናግሮተ ሰብእ ኀበ እግዚአብሔር ክቡክ እንዘ የእኩቶ ወይሴብሐ ወይትእመን በእግዚእናሁ ወበተአምዩ በአበሳሁ ወኅሢሦ እምኔሁ በዘያወምሮ ቦቱ።”

“ጸኩትሰ ሰው ከክቡክ እግዚአብሔር ጋር የሚነጋገራት ነገር ናት። ፈጽሞ እያመሰገነ ጌትነቱን አምዩ በደኩን አምዩ እርሱን ደሰ የሚያሰኝበትንም ሸቶ” ፍትሐ ነገሥት አንቀጽ ፲፱ በእንተ ጸኩት

በዘፍጥረት ፪፥፮ (2፡7) እንደተጻፈ እግዚአብሔር ሰውን ፈጥሮ በእፍንጫው የሕይወት እሳትንፋስ እፍ ብኩት ሕያው ነፍስ ያከው ሆኖአክ። ይኸት ሕያው ነፍስ እግዚአብሔርን ስትፈክግ ትጠማካች መገናኛዋም ጸኩት ነው። ጸኩት ብዙ መንፈሳዊ ነገሮችን ይጠቀክካክ። ከነሱም መካከሉ፡- ፈጣሪ እንዳከ ማመን፣ ከእርሱም ጋር መነጋገር፣ ይህም መገናኘት ነው። የአባትና የእናት ግንኙነት ከክጆች ጋር እንዳከ እባ ብክን እንጠራኩን፣ በራሳችን መታመንን በመተው በእግዚአብሔር መደገፍ ከዚያም ምስጋናን በማሰቀደም ከመና፣ ምክጃ፣ ተሰፋ፣ ንሰሐ፣ ይቅርታ፣ ደስታ ሁኑንም ከእምካከ በረከት ማግኘት ነው።

ከብር ይግባውና ጌታችን መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስ የጸኩትን አሰፈካጊ መሆን እንዲህ ነግሮናክ።

“ከምኑ ይሰጣችሁማክ ፈክጉ ታገኙማካችሁ መዝጊያ እንኳኩ ይክፈትካችሁማክ።” ማቴ ፮፥፮ (7፡7)

ስከዚህ ሦስት ዓይነት ጸኩት አከ

፩. የኅብረት ጸኩት፡- ይህም በበተክርሰቲያን በጋራ የሚደረግ ጸኩትና ከኩቶም በኅብረት የሚደረጉ የእገክግኩት ጸኩቶችን ያጠቃክካክ። ከምሳኤ፡- ማሕከት፣ ሰዓታት፣ ቅዳሴ፣ ክርስትና፣ ፍትሐት፣ የማዕድ ጸኩት በኅብረት የሚጸክዩ ናቸው።

፪. የቤተሰብ ጸኩት፡- የክርስቲያን ቤተሰብ የጋራ ጸኩት እንድንካይ ማድረግ ይገባቸዋል። ይህም ከቤተሰቡ ሰዓምን የሚሰጥና ክጆችም ወካጆቻቸውን አብነት በማድረግ እግዚአብሔርን መፍራት ይገባያሉ።

፫. የግዜ ጸኩት፡- ሁሉም ክርስቲያን በቤተክርስቲያን እንዲሁም ከቤተሰብ ከጓደኛ ጋር ከሚያደርገው ጸኩት ጋር የበከጠ በግሉ ከእግዚአብሔር ጋር የሚገናኝበት ጸኩት ያሰፈክገዋል። ይህም የግዜ ጸኩት ነው።

“በአርሱ ዘንድ ያክን ድፍረት ይህ ነው። እንደፈቃዱ እንዳችብንከምን ይሰማናል። የምንከምነውንም ሁሉ እንዲሰማክን ብናውቅ ከአርሱ የከመነውን ከመና እንደተቀበክን እናውቃለን።” ጆዮል ፳፥፲፱-፲፭ (5፡

14-15)

ጸኩት በቀን ሰባት ጊዜ

የሰው ክጅ እንደመካለክት ያከማረፍና ያከማቋረጥ የመጸከይ ብቃት ስከሚያንሰው እርግጥ እንደመካለክት የሆኑ ቅዱሳን ባይጠፉም ከምእመናን ግን በቀን ሰባት ጊዜ እንዲጸክሩ ሕገ ቤተክርስቲያን አለ። እነዚህም በሰዓት የተወሰኑ ናቸው። የሚችኩ ሁሉ በነዚህ ሰዓቶች ይጸክያሉ። ከዚያ ውጪ ግን እይጸከይም ማለት አይደለም። በነዚህ ሰዓቶች ቢያንስ አባታችን ሆይ የሚከውን ይጸክይ ዘንድ ይገባል።

“ኩሎ አሚረ አባርከኪ ወእሴብሕ ከሰምኪ ከዓከም ወከዓከመ ዓከም” መዝ ፻፴፱፥፪ (144፡22)

በዚህም ዓከም በሚመጣውም ዓከም ከሰምህ ምስጋና እቀርባክሁ ማለት ነበረ በቅዱስ ኪዳንም “ሀበነ ዘወትር ጸኩተን” አሰበ ጸኩታችንን ሰጠን እንድንሰማ አብዝተን እንድንጸክይ አድርገን ብከን እንከምነዋለን። ከዚህ ቀጥሎ የምንመክክታቸው የሰባቱ ሰዓታት ጸኩት ምሳኬና ምስጢር ነው።

“ሰብዓ ከዕክትየ እሴብሐክ”

በቀን ሰባት ጊዜ እመሰግንህከሁ” መዝ ፻፲፰፡፻፳፱ (118፡

164)

፩. በነግሀ፡ - ነግሀ ወይም ማከዳ የሚከው ከጠዋት ሰዓት ነው። በብኩይም በሐዲሰም የነበሩ ያኩ ምእመናን በዚህሰዓት ይጸክዩ ነበር እኛም እንድንጸክይ ታዘናክ። ይህች ሰዓት አባታችን አዳም የወደቀበት መድኃኒታችንም ከውድቀት ያነሳን ዘንድ ከጲካሞስ ፊት የቆመበት ናት።

“እቤቱ ወደ እንተ እጸክያከሁና በማከዳ ድምጹን ትሰማከህ በማከዳ በፊትህ እቆማከሁ ከእንተም እታያከሁ።” መዝ ፳፡፫ (5፡3)

፪. በሠከሰት፡ - ይህ ከጠዋቱ ሦስት ሰዓት ነው። ቅዱሳን በዚህ ሰዓት ከጸኩት ይተጋኩ። ከምሳኬ ዳንኤክ በየዕከቱ ከጠዋቱ ሦስት ሰዓት ይጸክይ ነበር የአማርኛ መጽሐፍ ቅዱስ በየዕከቱ ሦስት ጊዜ ይካክ ትክክከኛው ግን በግእዙ “በጊዜ ሠከሰቱ ሰዓት ሰገደ ዳንኤክ ወጸከየ ወተጋነየ ከእግዚአብሔር በከመ ያከምድ” ይህም ሲተረጎም ከጠዋት በሦስት ሰዓት እንዳስከመደ ዳንኤክ ወደ እግዚአብሔር ሰገደ፣ ጸከየ እመሰግንም ይካክ። ዳን ፮፡፲፩ (6፡11)

ይህችም ሰዓት አባታችን አዳም እናታችን ሔዋን ገነት የገቡበት እመቤታችን ብሥራተ ገብርኤክን የሰማችበት፣ ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ የተጸነሰበት፣ በሰቅከቱ ቀን በዕከተ እርብ የተገረፈበት፣ ኋካም በጽርሐ ጽዮን ከመቶ ሃያው ቤተሰብ መንፈስ ቅዱስ የወረደበት ክዩ ሰዓት ነው።

፫. በቀትር፡ - ይህ እኩክ ቀን ነው፤ ከቀኑ ስድስት ሰዓት

“በማታና በጥዋት በቀትርም እናገራከሁ” መዝ ፻፲፯፡፲፮ (54፡17) ይህች ሰዓት የክብር ባከቤት የሁካችን ቤዛ መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስ የተሰቀከበት ሰዓት ናት።

“ስድስት ሰዓትም ያህክ ነበረ” ኩቃ ፳፫፡፵፱ (23፡44)

፱. በተሰዓት፡- ይህ ክቀኑ ዘጠኝ ሰዓት ነው። ይህ ሰዓት በብኩይ የነበሩ አበውና አማት ኋካም ሐዋርያት የጸከዩበት ሰዓት ነው። በዚህች ሰዓት የሁኩ ፈጣሪ በቀራንዮ መሰቀክ ካይ ሆኖ ነፍሱን የሰጠባት ሰዓት ናት።

“በዘጠኝ ሰዓትም እ.የሱስ፡- እኩሄ እኩሄ ካማ ሰበቅታኒ ብኩ በታካቅ ድምፅ ጮኽ። ይህም ማከት እምካኬ እምካኬ ሰከምን ተውኽኝ? ማከት ነው... እ.የሱስም ሁከተኛ በታካቅ ድምፅ ጮኽ ነፍሱም ተው።”
“ ማቴ ፳፮፡፴፮፡፶ (27:46-50)

እስረጅ፡- የሐዋ ፫፡፩ (3:1)

፳. በሠርክ፡- ይህም ወደ ማምሻው እሥራ ሁከት ሰዓት ነው።

“ጸኩቴን በፊትህ እንደ ዕጣን ተቀበክክኝ እጅ መንሣቴም እንደ ሠርክ መሥዋዕት ትሁን።” መዝ 140:2) ከቅዱስ ዳዊት ቃክ እንደምንረዳው ይህች ሰዓት የሠርክ መሥዋዕት የሚቀርብባት የከመና ሰዓት ነች። ሰከ ሁከትን መሥዋዕት የሆነው ጌታችን በዚህች ሰዓት ነበር ወደ መቃብር የወረደው ማቴ. ፳፮፡፶፮-፳፩ (27:57-61)።

፩. በንዋም፡- ንዋም ማከት በግእዝ እንቅክፍ ማከት ነው። ይህም ሰዓት ክምሽቱ በሦስት ሰዓት ነው። ከጠዋቱ የንጋት ሰዓት እንዲያደርሰን ጨከማውንም እንዲገፍክን የምንጸክይበት ሰዓት ነው። ይህች ሰዓት ጌታችን ሥርዓተ ጸኩትን በተያዘባት ሐሙስ ምሽት ያሳየባት ናት። የተያዘባትም ሰዓት ይህች ናት።

፯. በመንፈቀ ኬኪት፡- ይህም እኩክ ኬኪት ነው። ሰድሰት ሰዓት ነው።

“በእኩክ ኬኪት እመሰግንህ ዘንድ እነሣከሁ” መዝ. ፻፲፰፡፳፪ (118:62)

“በመንፈቀ ኬኪት ግን ጳውሎስና ሲካስ አየጸክዩ
አግዚአብሔርን በዜማ ያመሰግኑ ነበር” የሐዋ ፲፯፡፳፭
(16፡25)

ይህን ሰዓት የክብር ባከቤት ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ
ከእመቤታችን የተወከደባት፤ ሙስና ሙቃብርን አጥፍቶ
ከሞት የተነሣባት ዳግም ዓክምን ከማሳከፍ የሚመጣባት
ሰዓት ናት።

ሰባቱ ጊዜያት ከካይ ያየናቸው ሲሆኑ የሰው ክጅ ከዚህም
በካይ ይጸክይ ዘንድ ይገባዋል፤ መታከትም አንዳይገባ
በኩቃስ ወንጌክ ምዕራፍ ፲፰፡፩-፰ (18፡1-8) ተገክጸክ።
ከዚህም ተጨማሪ አንድ ክርስቲያን ሥራውን ሲጀምር፤
ምግብ ከመመገቡ በፊትና ከተመገበ በኋላ ይጸክይ ዘንድ
ይገባዋል።

አንባቢ ሆይ፡- በበተክርስቲያናችን ሕግ የጠዋትና የማታ
ጸኩት በበተክርስቲያን ሄዶ አንዲጸክይ ታዟል።

ከጸኩት ወደ በተክርስቲያን መሄድ

አንዳንድ ሰዎች ወደ በተክርስቲያን መሄድ ከምን
ያስፈልገናል አግዚአብሔር በሁኑ ሥፍራ አከ። ስከዚህ በቤት
መጸክይ አቅካቤ ሲኩ ይሰማኩ። በቤት መጸክይ
ለይከከከክም ግን ወደቤተ አግዚአብሔር መሄድ ደግሞ
ግደታ ነው። ከምን?

ጆኛ. በተክርስቲያን ከቤታችን ይከያክ በቤታችን
ብንጸክይም የእኛ መኖሪያ ነው በተክርስቲያን ገን
የአግዚአብሔር ማደሪያ ነው።

“በመከከካቸውም እድር ዘንድ መቅደስ ይሥሩክኝ።”
ዘጸ ፳፭፡፰ (25፡8)

“...ከዘካክምም ሰማ በዚያ ያድር ዘንድ ይህን
የሠራኸውን ቤት ቀድሻክሁ ዐይኖቼና ኬቤም በዘመኑ
ሁኩ በዚያ ይሆናኩ።” ጆን ፲፫፡፫ (9፡3)

፪ኛ. በተከርሰቲያን የሚሞክሩትና የመጸክያ ቦታ ብቻ ነው። የተሠራውም በጸኩት እግዚአብሔር ጋር ከመገናኘት ነው።

“በቴ የጸኩት በት ትባካከች” ማቴ ፳፩፡፲፫ (21፡13)

፫ኛ. ቅዱስ ሥጋውን ከሙብካት ከቡር ደሙን ከመጠጣት የምንቅከውና የዘካካም ሕይወት ክንወርስ የምንቅከበትን ከብር የምናገኘው በተከርሰቲያን በመሄድ ነው። መሥዋዕት ባገኙት ሁኔታ ሥፍራ እይወዋለን።

“የሚቃጠኩትን መሥዋዕትህን በሚታይህ ሰፍራ ሁኔታ እንዳታቀርብ ተጠንቀቅ” ዘጸ ፳፩፡፲፫ (21፡13)

በተገኘ ሰፍራ ሁኔታ የእግዚአብሔር መሥዋዕት መሠዋት እንዳይቻክ በብኩይ መሥዋዕት እንኳ እንዲህ ከተባከ በሐዲስ ደግሞ የጌታችን ሥጋና ደም በመቅደሱ እንደት ባከ ከብር ኪስጥ እንደሚገባው እንመክክታለን። ሥጋውና ደሙ እንደከከው ምግብ እይደክምና። በበታችን የሥጋችንን ምግብ እንመገባለን በመቅደሱ ደግሞ የጌታችንን። ማንም ይህን ማመሳሰል አይገባውም።

“የምትበኩባቸውና የምትጠጡባቸው ቤቶች የካችሁምን? ወይስ የእግዚአብሔርን ማሳበር ትንቃካችሁን” ጆቆፎ ፲፩፡፳፪ (11፡22)

፬ኛ. በቤተመቅደሱ የእግዚአብሔር ታቦት ሰክለክ።

“ታቦቱን ወደ ማደሪያው አገባ የሚሸፍነውንም መጋረጃ አድርጎ የምሰክሩን ታቦት ሸፈነ” ዘጸ ፱፡፳፩ (40፡21)

፭ኛ. አባቶቻችን ነቢያትና ሐዋርያት በእግዚአብሔር ተመርተው በመቅደሱ እየተሰበሰቡ እንዳመክኩት እኛም እነሱን እብነት አድርገን ሕጉንም ተቀብለን በመቅደሱ በእንድነትና በሕብረት እናመሰግንዋለን። ይህም የምንመኘውና ደስ የምንሰኝበት ነው።

“በከኪት በቤተመቅደሱ ውስጥ እጆቻችሁን እንሠእግዚአብሔርንም እመሰግኑ” መዝ ፻፴፫፡፪ (133፡2)

“ወደ እግዚአብሔር ቤት እንሂድ ባኩኝ ጊዜ ደስ እኩኝ” መዝ 121:1)

“እግዚአብሔርን አንዲት ነገር ከመንሁት እርሰዋንም እሻከሁ በሕይወቴ ዘመን ሁኑ በእግዚአብሔር ቤት እኖር ዘንድ” መዝ 26:4)

ጿኛ. ቤተክርስቲያን ከሰማያዊት መቅደስ ከመንግሥተ ሰማያት ምሳኬ ናትና። በዚህ መሰብሰባችን በሰማይ ከመሰብሰባችን እምሳኬ ነውና።

“በእንዳንዶችም ዘንድ ከማድ እንደ ሆነው መሰብሰባችንን አንተው” ዕብ 10:25)

“ሁከት ወይም ሦስት በሰሜ በሚሰበሰቡበት በዚያ በመካከካቸው እኖራኩሁና።” ማቴ 18:20)

“ወነበሩ በቤተመቅደስ እንዘ ዘክፈ ይባርክዎ ከእግዚአብሔር” “ዘወትር እግዚአብሔርን ሲያመሰግኑት ሲያገኙበት በቤተ መቅደስ ኖሩ” ኩቃ 24:53)

“ጴዌሮስና ዮሐንስም በጸኩት ጊዜ በዘጠኝ ሰዓት ወደ መቅደስ ይወጡ ነበር።” ዮሐዋ 19:1)

“... እንዳያረከሱት ሰንበትን የሚጠብቁትን ቃክ ኪዳኔንም የሚይዙትን ሁኑ ወደ ተቀደሰ ተራራዩ አመጣቸዋከሁ በጸኩቴም ቤት ደስ እሰኛቸዋከሁ ቤተ ከእሕዛብ ሁኑ የሚሆን የጸኩት ቤት ይባካክና።” ኢሳ 56:7-8)

በጸኩት የሚደረጉ ሥርዓታት

ጸኩት በሚጸከዩበት ጊዜ ኪደረጉ የሚገባቸው ሥርዓቶች አኩ። እንኳን በእግዚአብሔር ፊት በሰው ፊት ከመቆም ሁኑም ሥርዓት እከው። ከመጸከዩ በፊትና በጸኩት ጊዜ

እንዲሁም ሲያክቅ ከምንፈጽማቸው የሚከተሉት ዋና ዋና ሥርዓቶች አኩ።

፩. አካባቢ የተሰተካከከ መሆንና ፊታችን የታጠበ መሆን። በተከይ በእኩክ ኬኪት ጸኩት ውኃ እንኳ ባይኖር በምራቅ ፊትን ማበሰ ይገባል።

፪. ቀጥ ብኩ መቆም

“በጽባሕ እቀውም ቅድሜከ” “በማከዳ በፊትህ እቆማከሁ” መዝ ፭፡፫ (5:3)

፫. ፊትን ወደምሥራቅ መመከሰ፡- በዚህም የምናሰበውም ሥራቅ ከተባከች ፀሐየ ጽድቅ የተባከ ጌታችን መወከዱን ሕዝ ሿ፬፡፩-፫ (44:1-3) በምሥራቅ በኩል ማረጉን ዳግመኛም ከፍርድ መምጣቱን ማቴ ጳ፱፡፳፯ (24:27) ዮሐ ፩፡፱ (1:9)

፬. ማማተብ

፭. የሚጸክዩትን እውቆ መጸከይ ሕኪናንም መሰብሰብ

፮. በመፍራትና በመንቀጥቀጥ የጸኩቱን ቃካት ማንበብ

፯. ከጸኩት በፊትና በኋላ እንዲሁም ሰግደትን የሚገክጽ ቃክ በሚኖርበት መሰገድ

፰. አጆችን በመሰቀክ አምሳክ መዘርጋት (፩ጢሞ ፪፡፰ (2:8))

፱. ዓይኖችን ወደሰማይ ማቅናት (መዝ. ፻፳፡፩ (120:1))

፲. በተከይ በንሰሐ ጊዜ ደረትን መድቃትና ማክቀስ

እነዚህን ከመፈጸምና ከማሰብ ጋር ዋናው ፀቢይ ነገር ንጹሕ ክብ ከቂም ከበቀክ የነጻ መያዝ ይኖርብናል። ጸኩታችን ተሰሚ መሥዋዕታችን ጉዳይ ፈጻሚ እንዲሆን ጌታችን ያዘዘን ይቅር ባይነትን ነው።

“ከጸኩትም በቆማችሁ ጊዜ በሰማያት ያከው አባታችሁ ደግሞ ኃጢአታችሁን ይቅር እንዲካችሁ፤ በማንም ካይ አንዳች ቢኖርባችሁ

ይቅር በኩት። እናንተ ግን ይቅር ባትኩ ለይካችሁም።” ማር ፲፩፡
፳፭-፳፮ (21:25-26)